

J A K U B
NOWAK

**TO PRZEZ
TEN
WIAETR**

★★★★★★

PREMIERA – 28 WRZEŚNIA

★★★★★★

Dziki Zachód i romans nieoczywisty. Literacki dynamit!

Jakub Nowak tworzy nowoczesny western, burzy mity narodowe i strąca z cokołu legendarne postaci – przywraca im ludzki wymiar. *To przez ten wiatr* to brawurowy debiut, to pachnąca whiskey, potem i krwią, wielogatunkowa powieść o emigracyjnych losach warszawskiej bohemy. Powieść oparta na faktach, lecz pozostawiająca furtkę dla wyobraźni i przemyśleń, kim bylibyśmy, gdyby za sprawą przypadku historia potoczyła się odrobinę inaczej. To literatura, którą czyta się jednym tchem – zaskakująca, świeża i bardzo współczesna.

Kalifornia, rok 1876. Helena Modrzejewska i Henryk Sienkiewicz wynajmują z przyjaciółmi rancho, aby uprawiać winorośl. Polacy do pobliskiego Anaheim, założonego przez imigrantów z Niemiec, jeżdżą po sprawunki, do golibrody, po whiskey, bójki i inne saloonowe atrakcje. W kalifornijskim upale, w dusznych, gorących podmuchach wiatru Santa Ana, pod okiem Karola Chłapowskiego, męża Modrzejewskiej, rośnie miłosne napięcie między genialną aktorką a warszawskim dziennikarzem, którym jest wtedy Sienkiewicz. Niezwykła kobieta, przywykła do świata leżącego u jej stóp, i bezczelny trzydziestolatek, który sięgnie po nieosiągalne.

CZY WIESZ, ŻE....

HELENA MODRZEJEWSKA

- ★ sprawiła, że w Polsce zaczęto wystawiać Szekspira. Potem rolę Lady Makbet grała 520 razy;
- ★ występowała na scenie przez 46 lat, grała w przeszło 300 różnych miastach na świecie, ma na koncie udział w więcej niż 6 tysiącach przedstawień, wcielając się w 300 postaci;
- ★ była nieślubną córką Józefy Bendy, a nazwisko Modrzejewska przybrała, zdecydowawszy się na karierę w teatrze. Po przyjeździe do Ameryki przedstawiała się jako „hrabina Bozenta”, a po debiucie w San Francisco przyjęła łatwiejsze w wymowie nazwisko Modjeska;
- ★ córkę Marylkę urodziła godzinę po zakończeniu gry w pięcioaktówce, a na scenę wróciła już dziesięć dni po porodzie. Marylka zmarła w wieku trzech lat;
- ★ jej jedyny syn Rudolf, zwany Dolciem, został jednym z najśłynniejszych inżynierów i zbudował ponad 40 największych mostów w Ameryce – w tym Benjamin Franklin Bridge w Filadelfii. Otwarty w lipcu 1926 roku, był największym wiszącym mostem na świecie – liczył 2918 m długości;
- ★ miała wielu adoratorów – zaliczał się do nich nie tylko młody Sienkiewicz, ale i Stanisław Witkiewicz (po latach zostanie matką chrzestną jego syna, Stasia, zwanego później Witkacym), i Adam Chmielowski, Aleksander Gierymski zaś, by wyleczyć się z miłości do niej, wyjechał do Rzymu. Wyszła za mąż za Karola Chłapowskiego – wielkopolskiego szlachcica, syna barona i bratanka sławnego generała;
- ★ wytrwale dążyła do obranego celu – myśląc o karierze międzynarodowej, uczyła się niemieckiego, francuskiego, a potem angielskiego. Na emigracji, szykując się do grania anglojęzycznych ról, Modrzejewska ćwiczyła angielski ze swoją nauczycielką po 5 godzin dziennie;
- ★ młody dziennikarz Sienkiewicz w pierwszej recenzji sztuki z Modrzejewską nie wymienił jej nazwiska, choć zachwycony jej grą, opisał postać, którą wykreowała;
- ★ za to w 1877 roku tak relacjonował jej debiut w California Theatre w San Francisco: „Teatr wył, ryczał, klaskał, tupał (...) wywoływano przeciw zwyczajowi artystkę jedenastcie razy (...) było to po prostu wzięcie szturmem Ameryki”;
- ★ wyrastała ponad swoje czasy. Zawsze dobrze przygotowana do roli, dbała o dobór ambitnego repertuaru, o PR, sama często wymyślała choreografię, scenografię i kostiumy;
- ★ Helena Modjeska została wielką międzynarodową gwiazdą. Prawdziwą celebrytką swoich czasów. Naśladowano jej stroje, dania w restauracjach nazywano „à la Modjeska”. Przy pełnych salach występowała w Nowym Jorku i Londynie. Po Stanach Zjednoczonych jeździła na tournée własnym wagonem kolejowym, opisanym swoim nazwiskiem.

CZY WIESZ, ŻE....

HENRYK SIENKIEWICZ

- ★ był... kowbojem! Zainspirował się swoim pobytem w Anaheim w Kalifornii – gdzie chodził po miasteczku z rewolwerem i szpadą – a po powrocie z emigracji napisał kultową Trylogię. Ten „eastern” ma rozmach najlepszych powieści o Dzikim Zachodzie, doskonałe sceny batalistyczne, wartkie pościgi i intrygi. Jak widać, nie bez przyczyny;
- ★ uwielbiał polowania i podróże, większość swego życia spędził poza domem; jego ród (herbu Oszyk) wywodził się z litewskich Tatarów;
- ★ bardzo lubił imię Maria... Tak miała na imię każda z jego trzech żon, a także młodzianka Maria Kellerówna, z którą był zaręczony (ojciec dziewczyny unieważnił zaręczyny, niezadowolony ze statusu materialnego początkującego literata oraz krążących po Warszawie plotek o romansie narzeczonego córki z aktorką, Heleną Modrzejewską);
- ★ miał ogromne powodzenie u kobiet. Bolesław Prus opublikował na łamach „Kuriera Warszawskiego” artykuł *Co p. Sienkiewicz wyrabia z piękniejszą połową Warszawy*;
- ★ całą Trylogię napisał w dwa lata! Jeden z fanów, podpisując się Michał Wołodyjowski, przekazał mu pokaźną sumę 15 tys. rubli, którą pisarz przeznaczył na fundusz imienia swojej zmarłej żony Marii Sienkiewiczowej dla artystów zagrożonych gruźlicą;
- ★ miał kompleksy związane z niskim wzrostem – mierzył tylko 154 centymetry, Modrzejewska była od niego wyższa. Być może dlatego niewysokiego Michała Wołodyjowskiego uczynił tak ważną postacią w Trylogii;
- ★ miał też kompleksy wynikające z braku powstańczych doświadczeń – narzekał, że jest „jedynym Sienkiewiczem nieimającym się rzemiosła wojennego”;
- ★ na egzaminie końcowym w gimnazjum napisał nie tylko swoją pracę, ale również prace za swoich dwóch kolegów. Wszystkie oceniono bardzo dobrze; na świadectwie maturalnym miał 13 ocen dostatecznych, a dobre tylko z trzech przedmiotów – języka polskiego, historii Rosji i Polski oraz geografii;
- ★ studiował prawo, potem krótko medycynę, przeniósł się na filologię, ale jej nie ukończył – nie zdał końcowego egzaminu z greki;
- ★ przy debiucie książkowym przekreślono jego nazwisko na okładce na „Stankiewicz”;
- ★ *Quo vadis* stało się światowym bestsellerem, w samych tylko Stanach Zjednoczonych sprzedano ponad 1,5 miliona egzemplarzy tej powieści;
- ★ był wielką gwiazdą nie tylko w Polsce, ale i za granicą. Aby mieć spokój, w hotelach meldował się pod fałszywym nazwiskiem;
- ★ jako pierwszy Polak otrzymał Literacką Nagrodę Nobla.

CZY WIESZ, ŻE....

TO PRZEZ TEN WIATR

- ★ Henryk Sienkiewicz w czasie pobytu w Stanach Zjednoczonych, wraz z Heleną Modrzejewską i jej mężem, Karolem Chłapowskim, założył w Kalifornii rolniczą komunę. Powstała ona w Anaheim, nieopodal Los Angeles, mieścinie otoczonej ranchami i winnicami. Komuna, której głównym źródłem dochodów miały być uprawiane przez Polaków winogrona, szybko okazała się klęską;
- ★ kalifornijscy sąsiedzi plotkowali o dziwnych Polakach, którzy grają na pianinie i recytują wiersze, kiedy gnije im na polu kapusta;
- ★ Helena była charyzmatyczną aktorką, miała bardzo silny charakter i uważana była za wielką piękność. Wysoka i zgrabna, została pierwowzorem Sienkiewiczowskiej Heleny Kurcewiczówny: „oczy (...) czarne, aksamitne, a łzawe, a mieniące się, a ogniste (...). Nad tymi oczami jedwabne ciemne brwi rysowały się dwoma delikatnymi łukami, zarumienione policzki kwitnęły jak kwiat najpiękniejszy, przez malinowe wargi, trochę otwarte, widniały ząbki jak perły, spod kapturka spływały bujne czarne warkocz”;
- ★ w powieści Sienkiewicz pisze do Heleny piękne listy. Podobno naprawdę pisał do niej listy miłosne, które ona paliła, aby nie wpadły w ręce męża. Pozostawił ponad 15 tys. listów, korespondował m.in. z papieżem, cesarzem Niemiec (któremu wytknął to, jak potraktowano we Wrześni polskie dzieci i ich rodziców), z prezydentem Theodore’em Rooseveltem i z Marią Curie-Skłodowską;
- ★ w 1888 roku Helena kupi rancho Pleasantów, położone w Santiago Canyon u stóp gór Santa Ana, i nazwie je „Arden”, nawiązując do fikcyjnego Lasu Ardeńskiego ze sztuki Szekspira. Dziś mieści się tam muzeum Arden Modjeska Historic House and Gardens;
- ★ Sienkiewicz podczas pobytu w Anaheim napisał reportaże *Listy z podróży do Ameryki* i *Szkice węglem*, swój najbardziej radykalny społecznie utwór;
- ★ w powieści pojawia się Rudolf Korwin-Piotrowski, postać historyczna o niezwykle barwnym życiorysie, przyjaciel Sienkiewicza, weteran powstania listopadowego i pierwowzór Zagłoby. Spławił drewno rzeką Missouri, pracował w kopalniach złota i srebra, w Nowym Orleanie i Waszyngtonie zakładał Komitet Polski, a w San Francisco – restaurację;
- ★ Clementina Langenberger, zamożna ranczerka meksykańskiego pochodzenia i żona Augustusa Langenbergera, najbogatszego przedsiębiorcy w Anaheim, została bliską przyjaciółką Heleny. Spotykały się wielokrotnie, Helena została matką chrzestną kilkorga z jej wnucząt;
- ★ bliska zażyłość Modrzejewskiej z Sienkiewiczem była szeroko komentowana na salonach i przez polską prasę plotkarską. Czy doszło między nimi do prawdziwego romansu – tego nie wiadomo;
- ★ pozostaną przyjaciółmi do końca. 17 lipca 1909 roku Henryk Sienkiewicz wygłosił w Krakowie mowę na pogrzebie Heleny Modrzejewskiej. Nazwie ją „gołębiem o orlich skrzydłach”.

CZY WIECIE, ŻE....

JAKUB NOWAK

- ★ urodził się w 1981 roku w Kielcach, skąd pochodzi również jego żona, Agata, ale Nowak raczej nie łączy ze sobą tych faktów – poznali się w Lublinie;
- ★ w czasach przedszkola złapał pierwszą popkulturową zajawkę: na karnawałowe zabawy kazał mamie wszywać frędzle w nogawki dresów, wkładał do nich kapelusz i pas z kaburami na rewolwery, i był kowbojem (uwaga, to strzelba, która wystrzeliła w ostatnim podpunkcie);
- ★ Nowak nauczył się czytać na komiksach, podsuwanych mu przez tatę. Czyta je do dziś, również te kupowane córkom – dziesięcioletniej Tosi i siedmioletniej Heli;
- ★ studiował dziennikarstwo na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Myślał, że będzie dziennikarzem, lecz nim nie został, pracuje za to w Instytucie Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach UMCS jako profesor uczelni; w pracy naukowej zajmuje się teoriami komunikacji i mediów, kulturą popularną i społecznymi praktykami korzystania z mediów cyfrowych. Interesuje go, między innymi, jak internety (platformy, aplikacje, memy) zmieniają dziś uczestnictwo w kulturze popularnej i aktywności obywatelskiej;
- ★ pierwsze w życiu opowiadanie napisał na literacki konkurs British Council i „Nowej Fantastyki” (2004). Konkurs Nowak wygrał i w nagrodę pojechał na weekend do Londynu.
- ★ Potem publikował między innymi w antologiach (zbiór *Amnezjak*, wyd. Powergraph, 2017), w magazynie „Nowa Fantastyka” i w „Gazecie Wyborczej”;
- ★ uwielbia serial „Rodzina Soprano”. Obejrzał te 86 odcinków kilkakrotnie i robi to jeszcze co najmniej kilka razy;
- ★ wychował się na grunge’u i metalu, lubi głośne koncerty. Dwukrotnie po nich ogłuchł, ale szedł do lekarza i po lekach słuch mu wracał;
- ★ kiedyś dużo grał w piłkę, ale zerwał więzadła w kolanie i teraz chodzi na siłownię i basen, bo tam przewraca się rzadziej;
- ★ żona Nowaka mówi o nim, że dobrze gotuje;
- ★ nigdy nie był w Stanach Zjednoczonych. Kiedy pomyślał, że czas się tam wybrać, wybuchła pandemia. Zamiast ruszyć w podróż, napisał pierwszą powieść: rozgrywający się w Kalifornii western o romansie Heleny Modrzejewskiej i Henryka Sienkiewicza.

Takie pomysły rodzą się nocami, kiedy bliżej do świtu niż zmierzchu, a odległości i niebezpieczeństwa zmieniają się w potencjalne przygody. Takie pomysły znikają o poranku, kiedy słoneczne światło roztopia je niczym bałwany lepione po pijaku ostatniej zimowej nocy. Ten jednak koncept – emigracji, Kalifornii, farmy – nie zniknął.

Ani jeden uliczny łachudra nawet nie drgnął.

– Literat – powtórzył pan Vinatieri. Miał świeże krople czyjejś krwi na szyi. – Strzelał pan kiedyś do drugiego człowieka, panie Sienkiewicz?

Podeszła do niego. Przyjrzał się jej bosym stopom.

– Wstań – powiedziała cicho.

Sienkiewicz wstał, zsunąwszy się z łóżka. Uniósł głowę, by móc odwzajemnić jej spojrzenie.

Siarczysty policzek zakotłosał całym jego ciałem.

Patrzyli sobie w oczy. Serca waliły im w piersiach, jakby za wszystkie żyjące stworzenia. Był czerwony na twarzy, jeszcze zanim go uderzyła.

Paprocki poszedł do wychodka. Wrócił wzburzony, opowiadając, że złodzieje znowu kradną winogrona. Zapadła cisza. Sypniewska spojrzała na męża, a Helena na Karola. Sienkiewicz patrzył w okno.

– Pierdolić ich – powiedziała spokojnie Helena, po galicyjsku przeciągając zaimek. Anusia aż pisnęła. Łucjan Paprocki zarechotał, tłukąc dłońmi o uda.

– Zagrajmy im coś – zarządziła, podstawiając kieliszek mężowi, po czym usiadła do pianina.

Zagrała Chopina, głośno i bez wprawy, szczerze.

Nie przymknęła oczu, patrzyła na swe opalone przedramiona i niedomyte dłonie, w które wżerała się tutejsza ziemia. Ziemia, która zmieniała ją w kobietę stąd, w Kalifornijkę, Amerykankę. Ziemia przedostawała się do jej krwi, spowalniała ją i chłodziła. Polska jest jak krew, Ameryka jak ta ziemia, tak myślała i tak zagrała, dla siebie i dla złodziei.

– Latem, kiedy jeździłem z kowbojami – krzyczał Sienkiewicz – przysłuchiwałem się, jak śpiewają bydło, żeby je uspokoić.

Może to szorstka skóra trzymanyh w dłoniach uźd, a może zapach kurzu spod kopyt wierzchowców sprawiły, że pomyśleli o domu.

fragmenty powieści ★

Jakub Nowak, *To przez ten wiatr*

ISBN: 978-83-66178-76-2

Proza polska, oprawa twarda, 416 stron

Cena okładowa 49 zł

Premiera 28 września 2022 r.

Wydawnictwo Powergraph wciąż odkrywa nowych autorów i prezentuje alternatywne przestrzenie w polskiej literaturze. Z wydawnictwem związani są: Radek Rak, Wit Szostak, Anna Kańtoch, Rafał Kosik i Robert M. Wegner. W Powergraphie publikowali m.in.: Łukasz Orbitowski, Szczepan Twardoch i Jakub Małecki.

DZIAŁ PROMOCJI I MARKETINGU:

Joanna Sołtysek: joanna@powergraph.pl

Paulina Tyczkowska: paulina@powergraph.pl

www.powergraph.pl

[instagram.com/powergraph.pl](https://www.instagram.com/powergraph.pl)

[facebook.com/powergraph](https://www.facebook.com/powergraph)

[instagram.com/jakubnowak_profil](https://www.instagram.com/jakubnowak_profil)